

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset.

Tonttien yhdistäminen. Sittenkun kaupunginvaltuusto vuonna 1922 puolestaan oli hyväksynyt ¹⁾ kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen, joka tarkoitti VI kaupunginosan korttelin n:o 120 kaikkien tonttien yhdistämistä yhdeksi tontiksi, ilmoitti ²⁾ maistraatti sisäasiainministeriön s. v. joulukuun 1 p:nä vahvistaneen mainitun kaupunginasemakaavan muutoksen.

Niinikään ilmoitti ³⁾ maistraatti, että mainittu ministeriö joulukuun 1 p:nä 1922 oli vahvistanut kaupunginvaltuuston s. v. hyväksymän ⁴⁾ kaupunginasemakaavan muutoksen, joka tarkoitti VI kaupunginosan korttelissa n:o 112 olevain Pursimiehenkadun tonttien n:ojen 5 ja 6 yhdistämistä.

Kaupunginvaltuusto päätti seuraavissa tapauksissa tehdä valtioneuvostolle esityksen alempana mainittujen tonttien yhdistämistä tarkoittavan kaupunginasemakaavan muutoksen aikaansaamiseksi:

I kaupunginosan korttelissa n:o 30 olevat tontit n:ot 4, 5 ja 22 (ent. seura- ja raatihuoneen tontit) ⁵⁾, sisäasiainministeriön vahvistama ⁶⁾ huhtikuun 3 p:nä;

XIII kaupunginosan korttelissa n:o 427 olevat Runebergkadun tontit n:ot 29 ja 31 ⁷⁾, sisäasiainministeriön vahvistama ⁸⁾ toukokuun 26 p:nä sillä ehdolla, että yhdistämällä syntyvää uutta tonttia ei saa rakentaa enempää kuin mitä olisi laita, jos alkuperäiset tontit olisi rakennettu kumpikin erikseen;

I kaupunginosan korttelissa n:o 4 olevat Aleksanterinkadun tontti n:o 6 ja Katariinankadun tontti n:o 1 ⁹⁾, sisäasiainministeriön vahvistama ¹⁰⁾ samoin ehdoin lokakuun 2 p:nä; uusi tontti oli merkittävä Katariinankadun n:o 7:ksi;

XIV kaupunginosan korttelissa n:o 525 olevat Floratien tontit n:ot 6 ja 8 ¹¹⁾, sisäasiainministeriön samoin ehdoin vahvistama ¹²⁾ lokakuun 31 p:nä; uusi tontti oli merkittävä Floratien n:o 7:ksi; sekä

XIII kaupunginosan korttelissa n:o 407 olevat Töölönkadun tontti n:o 4 ja Dagmarkadun tontti n:o 6 ¹³⁾; uusi tontti oli merkittävä Dagmarkadun tontiksi n:o 4 a.

Muut kaupunginasemakaavan muutokset. Hyväksytyttyään ¹⁴⁾ Kaisanien uuden kansakoulutalon luonnospiirustukset päätti ¹⁵⁾ kaupunginvaltuusto valtioneuvostolta anoa siitä aiheutuvan mainitun koulun Puutarhakadun varrella olevan tontin kaupunginasemakaavan muutoksen vahvistamista.

Täyttäen kaupunginvaltuuston antaman tehtävän ¹⁶⁾ oli kaupungin yleisten töiden hallitus laadittanut ehdotuksen XII kaupunginosan korttelien n:ojen 382 ja 383 kaupunginasemakaavan muutokseksi, jotka korttelit oli varattu tuberkulosia sairastavain henkilöjen asuntojen paikaksi. Tämän ehdotuksen mukaan molemmat korttelit jaettaisiin kahteen tonttiin ja varattaisiin näistä Viipurinkadun n:oiksi 19 ja 23 merkityt vastaisia tarpeita varten, kun taas molemmat toiset, Tammisaarenkadun n:o 7:ksi ja Heinolankadun n:o 7:ksi merkityt, luovutettaisiin kyseessä olevaan tarkoitukseen. Tämän hyväksyen päätti ¹⁷⁾ valtuusto valtioneuvostolta anoa ehdotetun kaupunginasemakaavan muutoksen vahvistusta.

¹⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 3. — ²⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 1 §. — ³⁾ S:n 24. 1. 2 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 3. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 7. 2. 1 §; ks. 1922 vuod. kert. siv. 23. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 1 §. — ⁷⁾ S:n 4. 4. 2 §. — ⁸⁾ S:n 22. 8. 4 §. — ⁹⁾ S:n 13. 6. 2 §. — ¹⁰⁾ S:n 31. 10. 2 §. — ¹¹⁾ S:n 12. 9. 1 §. — ¹²⁾ S:n 28. 11. 2 §. — ¹³⁾ S:n 14. 11. 6 §. — ¹⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 41. — ¹⁵⁾ Valt. pöytäk. 2. 5. 2 §. — ¹⁶⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 18. — ¹⁷⁾ Valt. pöytäk. 16. 5. 2 §.

Sen johdosta että valtioneuvosto oli myöntynyt kaupunginvaltuuston esitykseen ¹⁾ ent. Uudenmaanpataljoonan kasarmitontin kohdalla, I kaupunginosan korttelissa n:o 20 olevan ranta-alueen vaihtamisesta mainitun tontin kaakkoiskolkkaan, oli kaupungin yleisten töiden hallitus valtuuston kehoituksesta ²⁾ laatinut ehdotuksen siitä aiheutuvaksi kaupunginasemakaavan muutokseksi. Valtuusto päätti ³⁾ hyväksyä ehdotuksen ja anoa valtioneuvostolta sen vahvistusta.

Kaupunginvaltuuston puolestaan vuonna 1922 hyväksyttyä ⁴⁾ X kaupunginosan tehdaskorttelin n:o 296 kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen, ilmoitti ⁵⁾ maistraatti sisäasiainministeriön s. v. joulukuun 12 p:nä vahvistaneen mainitun kaupunginasemakaavan muutoksen.

Maistraatin ilmoituksen ⁶⁾ mukaan vahvisti sisäasiainministeriö helmi-kuun 19 p:nä kaupunginvaltuuston vuonna 1922 tekemän päätöksen ⁴⁾ VI kaupunginosan korttelin n:o 120 julistamisesta tehdaskortteliksi ynnä siitä aiheutuvan kaupunginasemakaavan muutoksen, kuitenkin siten, ettei mainitussa korttelissa saanut harjoittaa ympäristöä häiritsevää teollisuutta.

Erinäisten korttelin n:o 478 tonttien sisäiset rakennusrajat. Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁷⁾ puolestaan kaupungin yleisten töiden hallituksen laatiman ehdotuksen XIV kaupunginosan korttelissa n:o 478 olevain tonttien n:o:jen 12, 39, 54 ja 56 sisäisiksi rakennusrajoiksi ja päätti anoa valtioneuvostolta mainittujen rakennusrajain vahvistamista.

Korttelin n:o 88 asuntotonttien korkeustason muutos. Sittenkun V kaupunginosan korttelissa n:o 88 olevan Uudenmaankadun asuntotontin n:o 29 omistaja, kustannusosakeyhtiö Otava oli anonut, että tontin korkeustasoa korotettaisiin vähintään 1.5 metriä sekä naapuritonttien, Uudenmaankadun n:o:jen 5 ja 6, omistaja, Osakeyhtiö Comfort yhtynyt mainittuun anomukseen, oli rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosasto yksissä neuvoin kaupungingeodeetin kanssa laatinnut ehdotuksen puheenalaisen tonttien pihamaan korkeusmittojen muutokseksi. Hyväksyen ehdotuksen päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto lähettää sen maistraatin vahvistettavaksi.

Tonttien rajalinjain korkeusaseman määrääminen. Rakennuskonttorin laatiman ehdotuksen XIV kaupunginosan korttelissa n:o 517 olevain tonttien rajalinjain korkeusaseman määräämiseksi päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto puoltolauseineen lähettää maistraatin vahvistettavaksi.

Mustikkamaan jaoituskaava. Myöntäessään 1923 vuoden budjettia käsitellessään 70,000 markan määrärahan tien teettämiseksi Mustikkamaan sata-masta saarella olevaan ravintolaan, oli kaupunginvaltuusto määrännyt, että ehdotus saaren jaoittamisesta kansanpuistoksi oli ennen tien teettämistä esitettävä valtuustolle. Tämän johdosta lähetti kaupungin yleisten töiden hallitus valtuustolle kaupunginasemakaava-arkkitehdin yksissä neuvoin kansanpuistojen valvojan kanssa laatiman ehdotuksen Mustikkamaan käyttämiseksi kansanpuistoksi. Tällöin oli otettu huomioon saarella sijaitseva ravintola, ulkoilmateatteri, uimahuone y. m. rakennukset. Saaren keskiosaan oli varattu paikka urheilu- ja juhla-kentille. Päätie, joka johtaa saaren lounaisniemikkeestä itään, sekä tie ravintolasta juhla-kentille tulisivat 5 metriä leveiksi, juhla-kentän ja saaren pohjoisosassa olevan laiturin välinen tie sitävastoin 8

¹⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 13. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21. 3. 1 §. — ³⁾ S:n 14. 11. 7 §. — ⁴⁾ Ks. 1922 vuod. kert. siv. 3. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 24. 1. 3 §. — ⁶⁾ S:n 21. 3. 5 §. — ⁷⁾ S:n 17. 10. 12 §. — ⁸⁾ S:n 13. 6. 34 §. — ⁹⁾ S:n 21. 3. 10 §.

metrin levyiseksi. Kustannukset teiden teosta oli arvioitu 270,000 markaksi. Sittenkun urheilulautakunta antamassaan lausunnossa m. m. oli vaatinut suunnitellun urheilukentän suurentamista ja kaupungin yleisten töiden hallitus sen jälkeen oli laadittanut uuden jaoituskaavaehdotuksen, jota myöskin rahatoimikamari puolsi, hyväksyi¹⁾ kaupunginvaltuusto viimeksimainitun ehdotuksen.

Aatekilpailun toimeenpaneminen ratapihaan rajoittuvan kaupungin alueen järjestämiseksi. Käsiteltäessä kaupungin yleisten töiden hallituksessa valtioneuvoston tiedustelua korttelin n:o 198 luovuttamisesta sinne rakennettavaa postitaloa varten oli herätetty kysymys kaupungin ratapihaan rajoittuvaa kaupungin aluetta koskevan kaupunginasemakaavakilpailun toimeenpanemisesta. Hallituksen rahatoimikamarille asiassa tekemän esityksen johdosta tiedusteli kamari sen jälkeen rautatiehallitukselta, missä määrin hallituksen puolelta oli odotettavissa harrastusta ja myötävaikutusta tuollaisen kilpailun varalta ja lähetti, suotuisan vastauksen saavuttua hallitukselta, asian edelleen valmisteltavaksi kaupungin yleisten töiden hallitukseen. Viimeksimainittu hallitus ilmoitti kuitenkin, että Suomen kaupunginrakentajain liitto oli ottanut tehtäväkseen asian selvittelyn, johon sisältyi myös ehdotuksen laatiminen kilpailuohjelmaksi huomioon ottamalla sekä valtionrautateitten että kaupungin edut. Liitto, joka tätä tarkoitusta varten oli asettanut valiokunnan, johon kuuluivat kaupunginjohtaja A. Castrén rahatoimikamarin ja rataosastonjohtaja A. Grunér rautatiehallituksen edustajana sekä arkkitehdit B. Jung ja H. Andersin, insinööri G. Idström ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunila, lähetti sen jälkeen kamarille ehdotuksen kilpailuohjelmaksi lausuen samalla toivomuksenaan, että jäseniksi palkintolautakuntaan kutsuttaisiin kaksi ulkomaalaista asiantuntijaa. Sittenkun kilpailu-ohjelmaehdotukseen oli tehty erinäisiä pieniä muutoksia kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rautatiehallituksen ehdotuksesta sekä viimeksimainittu hallitus kulkulaitosten ja yleisten töiden hallitukselta oli anonut 150,000 markan määrärahaa rautatiehallituksen osuuden suorittamiseen kilpailukustannuksista, teki rahatoimikamari esityksen²⁾ asiassa kaupunginvaltuustolle. Siinä huomautti kamari kuinka tärkeitä sekä kaupungille että valtionrautateille oli saada onnistunut ehdotus ratapihaan rajoittuvien alueiden järjestelyksi, ottamalla huomioon monet, osaksi keskenään ristiriitaiset edut, liikenneteknisissä, taloudellisissa ja esteettisissä suhteissa. Siihen nähden ei kamari ollut pitänyt arvioituja kilpailukustannuksia, 350,000 markkaa, mistä määrästä kaupungin osalle tulisi 200,000 markkaa, liian suurina. Kamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että järjestetään kilpailu kaupungin ratapihaan rajoittuvan kaupungin alueen järjestelyksi;

että hyväksytään kilpailuohjelma-ehdotus rahatoimikamarin laatimassa muodossa;

että 1924 vuoden menosääntöön merkitään tätä tarkoitusta varten 200,000 markan määräraha;

että valtuusto puolestaan valitsee viisi jäsentä palkintolautakuntaan, joista kaksi ulkomaalaista asiantuntijaa, sekä että jätetään Suomen arkkitehti-liiton ja Suomen kaupunginrakentajain liiton tehtäväksi valita kumpikin yksi jäsen lautakuntaan; sekä

että rahatoimikamari valtuutetaan määräämään kilpailun päättymisaika.

¹⁾ Valt. pöytäk. 22. 8. 18 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3 vuodelta 1924.

Asiaa esiteltäessä päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto 1924 vuoden menosään-
töön merkitä tätä tarkoitusta varten ehdotetun määrärahan mutta muilta
kohdin ottaa asian käsiteltäväksi valtuuston toisessa kokouksessa vuonna 1924.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat kysymykset.

*Valtion ja Helsingin kaupungin välinen, Vikin sotilasvirkataloa y. m. kos-
keva tilusvaihto.* Senaatille vuonna 1912 tekemässään esityksessä oli rahatoimi-
kamari anonut, että Helsingin kaupunkiin rajoittuva Vikin sotilasvirkatalo
luovutettaisiin kaupungille joko oston kautta tai siten, että kaupunki saisi
vaihtaa jonkun omistamansa tilan tähän virkataloon, ja oli hallitsija seuraava-
vana vuonna senaatin alistuksesta myöntynyt siihen, että mainittu virkatalo
saatiin vaihtaa johonkin muuhun Uudenmaan läänissä sijaitsevaan, suunnil-
leen samanarvoiseen tilaan. Asia jäi sen jälkeen lepäämään, kunnes kamari
vuonna 1918 uudestaan otti sen käsiteltäväksi ilmoittaen valtioneuvostolle
kaupungin olevan halukkaan Vikin tilan lisävastikkeena luovuttamaan myöskin
kaupungin tonttimaata. Esiteltäessä asiaa vuonna 1919 suostui valtioneuvosto
siihen, että kaupunki täysin omistusoikeuksin luovuttaa valtiolle jonkun
Uudenmaan läänissä sijaitsevan maatilan, jonka valtioneuvosto voi hyväksyä
Vikin vastikkeeksi, huomioon ottaen kuitenkin, että kaupungin tuli tilojen
arvojen tasaamiseksi luovuttaa kaupungin omistamia tonttimaita, minkä ohessa
mahdollinen pieni vaihdettavien alueiden arvojen eroitus saatiin korvata
rahassa. Sitäpaitsi asetti valtioneuvosto toimikunnan, puheenjohtajana yli-
tirehtööri O. Tarjanne, jonka tuli tarkkaan arvioida sekä Vikin virkatalon
maat että ne alueet, jotka Helsingin kaupungin tuli antaa vastikkeeksi sekä
tehdä ehdotus tästä tilusvaihdosta ja sen ehdoista.

Sittenkun tämä toimikunta, johon rahatoimikamari oli kaupungin edusta-
jiksi valinnut johtaja I. Lindforsin ja pankinjohtaja G. Estlanderin, oli anta-
nut arvioida sekä Vikin sotilasvirkatalon että Porvoon pitäjässä olevan Eknä-
sin tilan, jota oli ajateltu yhdeksi Vikin vastikkeen osaksi, hyväksyi valtio-
neuvosto vuonna 1920 toimikunnan anomuksesta mainitun tilan, kuollutta
ja elävää kalustoa lukuunottamatta, yhdeksi vastikkeen osaksi, kuitenkin
siten, että sen hinta, siinä tapauksessa että vaihto saatiin aikaan, vastedes
lopullisesti määrättäisiin. Tämän johdosta osti²⁾ kaupunki vuonna 1921 Ek-
näsin tilan. Jo tätä ennen oli toimikunnan tehtävä kuitenkin laajentunut sen
johdosta, että rautatiehallitus oli anonut, että toimikunta ottaisi harkinnan
alaiseksi myöskin hallituksen toivomukset n. s. kaasutehtaan korttelin n:o 103
ja erinäisten Fredrikserin maa-alueiden luovuttamisesta valtionrautateille
eräitä Vikin sotilasvirkatalon osia vastaan. Kun kaupungin luovutettavien
alueiden hinta täten ylittäisi arvioidun Vikistä suoritettavan hinnan, katsoi
toimikunta tässä yhteydessä olevan herätettävä kysymys sellaistenkin valtion
joko omistus- tai käyttöoikeudella hallitsemien alueiden luovuttamisesta
kaupungille, jotka olivat kaupungille tarpeen. Tilusvaihto tuli siten käsittä-
mään maita, joiden arvo oli useita kymmeniä miljoonia molemmin puolin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 12. 10 §. — ²⁾ Ks. 1921 vuod. kert. siv. 8.